
Losse beschouwingen over Budo, Karatedo en Wado Ryu karate in het bijzonder bijzonder (1)

Omdat ik altijd ben van oordeel ben geweest dat een budobeoefenaar -naast zijn dagelijkse praktijk- ook diezelfde praktijk constant moet *overdenken* en haar aan kritische beschouwing onderwerpen, maak ik u deel van enkele van deze overdenkingen. De lezer moet hier kennis van nemen in het volle besef dat het hier gaat om subjectieve visies op een bezigheid, waar ik mij altijd met hart en ziel heb gewijd.

Over het principe van Shu Ha Ri (守破離) en mijn persoonlijke adaptie hieraan:

Dit is in de Japanse cultuur van Do-disciplines een diepzinnig principe dat niet altijd éénduidig is te definiëren. Een bevredigende definitie ervan geeft, zoals hierna volgt, de Aikido meester **Endo Sheishiro** shihan:

*"Het is bekend dat, wanneer wij iets leren of trainen, wij de stadia van shu, ha en ri doorlopen. Deze stadia worden als volgt uitgelegd. In **shu** herhalen wij de vormen en disciplineren wij onszelf zodat ons lichaam de vormen absorbeert die onze voorouders hebben gecreëerd. Wij blijven trouw aan deze vormen zonder er van af te wijken. Vervolgens, in het stadium van **ha**, wanneer wij ons gedisciplineerd hebben om de vormen en bewegingen te verwerven, brengen wij vernieuwingen aan. In dit proces kunnen de vormen worden gebroken en afgedankt. Ten slotte, in **ri**, wijken we volledig af van de vormen, openen we de deur naar creatieve techniek, en komen we op een plaats waar we handelen in overeenstemming met wat ons hart/geest verlangt, ongehinderd terwijl we de wetten niet overschrijden."*

Wanneer ik erover nadenk denk, ben ik dankbaar dat ik mijn persoonlijke **Shu** stadium heb mogen doorlopen onder het oog van wijlen **Yoshikazu Kamigaito** sensei.

Hij was het die ons wekelijks en onverdroten de basis inhamerde van kihon en nog eens kihon. Ik denk hier in het bijzonder aan fundamentele technieken als jun- en gyaku zuki en de kette-varianten hierop. Hierop aansluitend eveneens de kihon kata en de iets meer gevorderde uke technieken zoals ze zijn verpakt in de Pin An kata's. Het zwaartepunt van zijn trainingen lag echter steeds op het juiste bewegen vanuit Tanden (hara) en vanuit de heupen. Wie zijn nagelaten geschriften nu herleest zal opmerken dat hijzelf al eens twijfelde aan zijn taak om dat inzicht te kunnen overbrengen op zijn Westerse leerlingen. Volgens mij volstrekt onterecht, want onze meester was voor mij de juiste persoon op de juiste plaats en tijd in mijn ontwikkelingsgang.

Vandaag besef ik meer dan ooit dat de basis van karate -d.w.z. zijn fundamentele stoot- en trapt technieken- goed integreerbaar zijn in het onderbewuste fysieke handelen en dat het heel bruikbare, basale instrumenten zijn in agonistische, aan stress onderworpen situaties als 'vrij gevecht' en wedstrijdkarate.

Iedereen met een aantal jaren training achter zich, zal vaststellen dat deze elementaire technieken bijna spontaan opborrelen zonder tussenkomst van storend denkwerk. Ik hoop later op dit onderwerp nog terug te komen, maar ik besluit het voorlopig met de vaststelling dat het ONONTBEERLIJK is in een budo-systeem als het onze...

Want, en hier komen wij terug op Shu Ha Ri, wanneer we dat 'Shu stadium' hebben doorlopen, betekent het niet dat wij de specifieke technieken hieraan verbonden, mogen vergeten. Integendeel, zelfs na het wegvallen van de instructie van de oorspronkelijke leermeester, moeten we deze elementaire technieken blijven herhalen en constant verdiepen zodat hun toepassing gaandeweg sneller, krachtiger en moeitelozer wordt. Hier staat geen eindpunt op.

Goed, wanneer betrad ik als beoefenaar nu mijn 'Ha stadium'? Voor we deze vraag aanpakken volgende vaststelling: Elk karatesysteem -en zeker ook Wado Ryu als martiaal systeem- heeft zijn eigen specifieke principes. In het Wado systeem, opgezet door de opeenvolgende Ohtsuka generaties, zijn dat volgende stelregels:

Muda-na-chikara: Dit is onnodige kracht of spanning bij het uitvoeren van een aanvals- of verdedigingstechniek. (Zie muda-no-dosa.)

Muda-na-dosa: Dit is een onnodige beweging toegevoegd aan een technische beweging. Het vertraagt de uitvoering van de techniek door deze te verstoren.

Muda-na-waza: Dit is een nutteloze of overbodige techniek in een bepaalde technische reeks.

Toen ik in de loop van de tijd van Kamigaito sensei's onderricht gescheiden werd, trainde ik nog enkele jaren naar eigen inzicht met het materiaal dat mij door hem was aangeleerd, maar op zeker moment voelde ik dat de tijd rijp was om verder rond mij te kijken. (Dat was een logisch gevolg van mijn persoonlijk principe dat een mens, net zoals de wereld rondom hem, constant in beweging is. Niets is vast, alles vloeit en een mens is een evoluerende entiteit).

Dus ergens rond de eeuwwisseling werd ik geïntroduceerd in een andere Wado-stroming. Dat was een ware openbaring toen ik er meeliep in de eerste 'seminars' of zeg maar 'stages', die jaarlijks enkele keren werden georganiseerd; deze liepen over een week met telkens vier uur intensieve onderdompeling in de Wado technieken, toen onder toezicht van drie, vier hooggegraderde sensei met soms Hironori 'Jiro' Ohtsuka als hoofdinstructeur.

Onmiddellijk werd mij duidelijk dat ik in vergelijking met andere dangraden, schromelijk tekort schoot op het gebied van **Muda-na-chikara**!! Ik verbruikte veel overbodige energie, en er was teveel spanning in mijn bewegingen waardoor die onnodig traag waren...Kortom, het belang van dit principe kan niet genoeg worden benadrukt.

Het vormt m.i. de kern van Wado Ryu waardoor het zijn intrinsieke kwaliteiten krijgt die het anders maken dan dat van andere karate-stijlen. Al zijn snelle tai-sabaki en ontwijkingsbewegingen zijn erop gevestigd, terwijl ook gans zijn kihon ervan is doordrongen.

Het kostte mij vijf, zes jaar totdat dit naar mijn eigen normen voldoende in mijn technisch areaal was geïntegreerd.

Vandaag betreed ik dan toch, zeer bescheiden, mijn 'Ha-stadium'. Maar in het besef dat het technisch arsenaal van Wado steeds groeiende is, ben ik er honderd procent zeker van ben dat ik het 'Ri-stadium' nooit zal bereiken.

Maar dat is niet erg, daar de Weg NAAR een doel, belangrijker is dan de Weg zelf...

Auteur: Jan Houblon
08-05-2023